

LATVIJAS REPUBLIKAS KULTŪRAS MINISTRIJAS
LATVIJAS NACINĀLĀS BIBLIOTĒKAS
BIBLIOTĒKU ATTĪSTĪBAS INSTITŪTAM

DAUDZESES PAGASTA BIBLIOTĒKAS

2024.GADA DARBA
ATSKAITE

AIZKRAUKLES NOVDA
DAUDZESES PAGASTĀ

Saturs

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums	3
2. Finansiālais nodrošinājums	3
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	4
4. Personāls	5
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	6
6. Krājums	10
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem	12
8. Novadpētniecība	15
9. Projekti	15
10. Publicitāte	15
11. Sadarbības tīkla raksturojums	16
Kopsavilkums	18
Pielikumi	19

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums

Daudzeses pagasta bibliotēka atrodas Daudzeses pagastā, vienā no Aizkraukles novada administratīvajām teritorijām Sēlijas ziemeļos. Pagasts robežojas ar Zalves, Mazzalves, Sērenes un Seces pagastiem savā novadā, kā arī ar Viesītes pagastu Jēkabpils novadā un Valles pagastu Bauskas novadā. Attālums no pagasta līdz galvaspilsētai Rīgai ir 100 km, un līdz novada centram Aizkrauklei – 15 km. Daudzeses pagasta kopējā platība ir 210 km², un to šķērso 19.gs. uzbūvētais Jelgavas-Krustpils dzelzceļš, kuru pašlaik izmanto tikai kravu pārvadājumiem.

Daudzeses pagasta bibliotēka ir reģistrēta Latvijas Republikas Kultūras Ministrijas reģistrā kopš 2005.gada 4.februāra ar Nr. BLB1735. Tā atbilst vietējās nozīmes statusam un ir atkārtoti akreditēta 2020.gada septembrī. Bibliotēka darbojas pēc Jaunjelgavas pilsētas bibliotēkas nolikuma Nr. 2022/5, kas apstiprināts ar Aizkraukles novada domes lēmums Nr.57, 2022.gada 17.februārī (prot. Nr.4., 6.p.), un tas ir spēkā ar 2022.gada 1.janvāri.

Daudzeses pagasta bibliotēka ir pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, sniedzot pakalpojumus vietējiem iedzīvotājiem. Bibliotēkas misija ir nodrošināt piekļuvi plašām zināšanām, kultūras vērtībām un izklaidei, sekmējot lasītāju izglītību un lasīšanas ieradumus. Bibliotēka cenšas apmierināt dažādās lasītāju intereses ar esošo un regulāri papildināmo grāmatu krājumu. Tā sadarbojas ar vietējām izglītības iestādēm, piemēram, Daudzeses pamatskolu un pirmskolas izglītības iestādi "Čiekuriņš". Bibliotēka aktīvi piedalās pasākumos, ko organizē Daudzeses pagasta saietā nams un Aizkraukles novada sporta centrs.

Daudzeses pagasta bibliotēka darbojas pēc jaukta tipa bibliotēku sadarbības modeļa, efektīvi mijiedarbojoties ar visām Aizkraukles novada bibliotēkām. Šī sadarbība ietver grāmatu un informācijas apmaiņu, kopīgas apmācības un pasākumus, nodrošinot lasītājiem plašu un kvalitatīvu pakalpojumu klāstu.

“Bibliotēku sadarbības modelis”

Bibliotēku sadarbības modelis reģionā	Atzīmēt atbilstošo
Centralizēts	
Decentralizēts	
Jaukta tipa	*

Izmaiņas bibliotēkas darbībā pārskata periodā nav notikušas, bibliotēkas akreditācija pārskata periodā nav notikusi.

2. Finansiālais nodrošinājums

“Bibliotēkas izdevumi”

	2022	2023	2024
Izdevumi kopā (EUR)	14 462	19 079	20 399
Darbinieku atalgojums (bruto)	8057	8623	11 891
Krājuma komplektēšana	2798	2662	2720

Daudzeses pagasta bibliotēkas kopējie izdevumi pārskata periodā ir pieauguši. Šo pieaugumu var skaidrot ar minimālās algas palielināšanu Latvijā, kas ir veicinājusi darbinieku atalgojuma pieaugumu.

Krājuma komplektēšanas izmaksas, neskatoties uz izdevumu pieaugumu, ir veiksmīgi iekļāvušās pieejamā un paredzētā finansējuma ietvaros. Tas apliecina bibliotēkas spēju efektīvi plānot un pārvaldīt savus resursus, vienlaikus nodrošinot nepieciešamos krājuma papildinājumus. Tomēr kopējais bibliotēkas finansējums nodrošina tikai tās pamatfunkciju

veikšanu, kas ierobežo iespējas virzīties uz attīstību un piedāvāt papildu iespējas un pakalpojumus vietējai sabiedrībai.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Daudzeses pagasta bibliotēkā iepriekšējā pārskata periodā veikts kosmētiskais remonts vienā no telpām, kas šobrīd pielāgota izstāžu izvietojumam un klientiem pieejamā datora izmantošanai. Remontdarbu finansējums nodrošināts no Daudzeses pagasta pakalpojumu centra budžeta, jo bibliotēka atrodas pakalpojumu centra ēkā. Atjaunotajā telpā tiek rīkoti dažādi tematiski pasākumi.

Pārskata periodā iegādāti arī remonta materiāli, lai 2025. gadā veiktu kosmētisko remontu bibliotēkas centrālajā telpā.

2024.gadā bibliotēkai ir izdevies sasniegt būtisku mērķi – sadarbībā ar Aizkraukles novada pašvaldības IT nodaļas speciālistiem tika visai bibliotēkas datortehnikai veikta apkope un nolietotās datortehnikas norakstīšana, kā arī sakārtota interneta infrastruktūra, lai nodrošinātu stabilu un ērtu piekļuvi digitālajiem resursiem.

„Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums”

	Darbiniekam skaits/	Lietotājiem skaits	Kad iegādāts	
Datorkomplekts: - Monitors DELL P2422HE 23.8;	1		2022.gads	Darbojas
- Portatīvais dators Lenovo Idealpad (lejuplāžu ātrums 37,78 Mbps, augšuplāžu ātrums – 10,18 Mbps)	1		2021. gads	Darbojas
Datori: - HP Pro Desk 600G1, Windows 8.1. Nr. 1; (lejuplāžu ātrums 39,12 Mbps, augšuplāžu ātrums – 10,28 Mbps)		1	2015.gads	Darbojas
- HP Pro Desk 600G1, Windows 8.1. Nr. 2; (lejuplāžu ātrums 39,12 Mbps, augšuplāžu ātrums – 10,28 Mbps)		1	2015.gads	Darbojas. Nav izvietots apmeklētājiem, lai taupītu telpas resursu.
Multifuncionālās iekārta MFC-J6720DW Brother A3	1		2015.gads	Darbojas. Augstas izmaksas (joprojām tiek izmatoti tintes kātridži).
Dokumentu iesiešanas iekārta (ar spirāli) CB 1000	1	-		Darbojas
Laminēšanas iekārta Mx.A4/125MIC.HAMA Basic	1	-	12.05.2022	Darbojas

Pašreiz bibliotēkas rīcībā esošie klientiem pieejamie datori, kas iegādāti 2015. gadā, ir novecojuši. Lai gan to uzturēšanai arvien biežāk nepieciešamas apkopes, lietošanai nodrošināts viens dators, savukārt otrs tiek izmantots kā rezerves vienība, tas ļauj optimizēt bibliotēkas telpas resursu un viens dators ir pietiekošs, ņemot vērā to izmantošanas noslodzi. Tomēr, lai saglabātu ilgtspējīgu un kvalitatīvu tehnoloģiju pieejamību, ir nepieciešams plānot datoru nomaiņu.

Nākamajā pārskata periodā nepieciešams iegādāties čeku printeri, kurā norādīts grāmatu izsniegums klientam un atgriešanas termiņš, šī tehnikas vienība ir jau iekļauta bibliotēkas 2025.gada budžeta tāmē.

Bibliotēkas datortehnoloģijas šobrīd neatbilst mūsdienu jauniešu vajadzībām. Lai arī dators ir pieejams klientu izmantošanai, bērni un jaunieši to neizmanto, dodot priekšroku savām viedierīcēm un bezmaksas internetam. Šī tendence atspoguļo digitālo paradumu maiņu un uzsver nepieciešamību pielāgot bibliotēkas tehnisko aprīkojumu, lai piesaistītu bērnus un jauniešus un atbilstu viņu interesēm, ir nepieciešama modernu tehnoloģiju, piemēram, interaktīva ekrāna vai digitālas tāfeles, iegāde. Šāda tehnika būtu piemērota gan grupu aktivitātēm, gan izglītojošām prezentācijām un radošām darbnīcām, paplašinot bibliotēkas tehnoloģisko piedāvājumu, uzlabojot pasākumu kvalitāti (nodrošinot prezentācijas iespējas) un radot pievilcīgāku vidi jauniešiem.

2024. gadā Latviju skārušie plūdi un spēcīgās vētras nekādā veidā neietekmēja Daudzses pagasta bibliotēkas iekārtas, krājumu vai ikdienas darbu. Bibliotēka spēja turpināt darbu pilnā apjomā, neraugoties uz dabas stihijas radītajiem apstākļiem citos Latvijas reģionos, un nodrošināja pakalpojumu nepārtrauktību un pieejamību apmeklētājiem. Tas liecina par stabilu un drošu bibliotēkas infrastruktūru.

Lai nodrošinātu materiālo un tehnisko bāzi ilgtspējīgai attīstībai, bibliotēkas prioritātes tehniskajā jomā būtu šādas:

1. plānot un iegādāties jaunus datorus, kas atbilstu lietotāju un darbinieku vajadzībām;
2. ieviest modernus interaktīvus risinājumus, kas piesaista bērnu un jauniešu interesi;
3. turpināt uzturēt un attīstīt stabilu infrastruktūru, kas spēj darboties arī nelabvēlīgos apstākļos.

Šie risinājumi palīdzētu bibliotēkai efektīvi risināt esošās problēmas un sekmēt kvalitatīvu, ilgtspējīgu attīstību, atbilstoši ANO mērķu vadlīnijām.

4. Personāls

Bibliotēkā strādā viens darbinieks uz pilnu slodzi. Bibliotēkas vadītājas izglītība – augstākā izglītība – bakalaura grāds.

Darbinieka profesionālā pilnveide 2024.gadā

Izglītības programmas un profesionālā kvalifikācija:

1. apgūta izglītības programmu “Bibliotēkas zinību pamati ” (160 h) Latvijas nacionālās bibliotēkas Kompetenču attīstības centrā. Finansējums no Aizkraukles novada pašvaldības budžeta;
2. nokārtots profesionālās kvalifikācijas eksāmens ar eksaminācijas komisijas lēmumu ir piešķirta profesionālā kvalifikācija “Bibliotekārs”. Finansējums no personīgajiem līdzekļiem;
3. uzsāktas mācības Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra rīkotajā programmā “Medijpratības meistars”. Bezmaksas apmācības. (no 10.10.2024. līdz 2025.gada maijam, klātienē un attālināti);

Dalība semināros un apmācībās:

1. Kopienas sadarbības tīkla "Sēlijas salas" tiešsaistes apmācības par pilsonisko līdzdalību "Līdzdalības punkti - bibliotēkas" (24.04.2024., 2.5 h, attālināti);
2. Aizkraukles novada publisko un skolu bibliotēku mācību seminārs. (09.05.2024., 8h, klātienē).

Cirkulācijas procesi. Cirkulācijas statistika. Katalogizācijas šablonu izvēle materiālu aprakstiem. Inventarizācijas datu apkopojums. Administrācijas moduļa izmantošana. ALISE-i bibliotēku tiesības.

Organizē: Aizkraukles novada kultūras pārvalde, Aizkraukles novada bibliotēku metodiķe R. Kviese, sadarbībā ar „Tietoevry Latvia” un Aizkraukles novada centrālo bibliotēku;

3. Jaunjelgavas pilsētas bibliotēkas un struktūrvienību bibliotekāru seminārs (13.06.2024. 4h, klātienē).

Tikšanās ar grāmatu apskatnieci Aiju Bremšmiti. Bibliotēkas-pilsoniskās līdzdalības atbalsta punkti.

Organizē: Aina Strazdiņa, Jaunjelgavas pilsētas bibliotēkas vadītāja sadarbībā ar Aizkraukles novada Kultūras pārvaldi bibliotēku metodiķi R. Kviesi;

4. Aizkraukles novada publisko un skolu bibliotēku mācību seminārs. (07.11.2024., 4h, klātienē)

“Komunikācija un tās nozīme darba vidē” - Lektore Iluta Krūmiņa MG. psych.;

Aizkraukles novada domes aktualitātes - U. Riekstiņš A.Teivāne;

Darba plāna veidošanas pamatnosacījumi. - D. Grele;

Outlook lietošanas padziļinātas iespējas, apmācība. - A. Martinsons

Organizē Aizkraukles novada kultūras pārvalde. Aizkraukles novada bibliotēku metodiķe R. Kviese sadarbībā ar Aizkraukles novada centrālo bibliotēku;

5. Aizkraukles novada publisko un skolu bibliotēku mācību seminārs - "Grāmatas un cilvēki: Bibliotekāra misija." (12.12.2024. , 4h, klātienē).

Tā kā bibliotēkas vadītāja darbu uzsāka 2023. gada nogalē, šis periods tika veltīts intensīvam mācību procesam un profesionālo iemaņu attīstīšanai. Pārskata periodā piešķirtais mācību budžets pilnībā nodrošināja darbinieka profesionālās pilnveides iespējas. Pieejamās mācību programmas un semināri sniedza iespēju apgūt nozares pamatus, padziļināt zināšanas darbā ar dažādām auditorijām un uzlabot bibliotēkas sniegto pakalpojumu kvalitāti, veicinot tās attīstību un atbilstību sabiedrības vajadzībām.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Daudzeses pagasta bibliotēka apmeklētājiem ir atvērta piecas dienas nedēļā, nodrošinot elastīgu darba laiku, lai pielāgotos iedzīvotāju vajadzībām. Par bibliotēkas darba laiku informācija ir pieejama gan pie ieejas durvīm, gan bibliotēkas Facebook profilā. Darba laiks ir plānots tā, lai arī strādājošiem iedzīvotājiem būtu iespēja noteiktās dienās apmeklēt bibliotēku.

“Bibliotēkas pamatrādītāji”

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iep. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	103	72	136	-30 %; + 88,9 %
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	11	9	40	-9 % ; + 344,4 %
Bibliotēkas apmeklējums	1934	1341	989	-37 % ; - 26,2 %
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	132	79	133	-47 % ; + 68,4%
Virtuālais apmeklējums	Nav datu	2429	12 966	; + 533%
Izsniegums kopā	2496	2413	1837	-3,3 % ; - 23,9 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	1381	1134	1267	-17,8 % ; + 11,7 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	1115	616	570	+14,7 % ; -7,5 %
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	93	45	173	-51,6 %; + 26 %
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	10,7	7.6	14.81	-29 %; + 94,9 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	6,01	5.08	23.8	-15,5 %; + 185,2 %
Iedzīvotāju skaits	964	945	918	-2 %; - 2,9 %

Izmantoti Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati: “Fizisko personu reģistra statistika uz 01.07.2024.”

Secinājumi:

1. Aktīvo lietotāju skaita pieaugums (+88,9%) ir saistīts ar 49 jaunu lasītāju reģistrāciju. Bērnu līdz 18 gadu vecumam skaits visās pozīcijās (aktīvie lietotāji, apmeklējums, izsniegums) ir būtiski palielinājies, liecinot par veiksmīgu darbu ar bērnu un jauniešu auditoriju;

2. Bibliotēkas apmeklējuma (-26,2%) un izsnieguma kopā (-23,9%) samazinājumu 2024. gadā var skaidrot ar bibliotēkāres prombūtni pirmajā pusgadā mācību dēļ, kas ietekmēja bibliotēkas klātienē darbību un apmeklētāju aktivitāti.

3. Virtuālā apmeklējuma skaits (+533%) ir pieaudzis, pateicoties bibliotēkas aktīvai darbībai sociālajos tīklos un regulārai informācijas publicēšanai par grāmatām, pieejamajiem pakalpojumiem un pasākumiem, kas veiksmīgi piesaista lietotājus digitālajā vidē.

Pakalpojumu attīstība, jauninājumi – kopaina, piemēri, vērtējums

Bibliotēka šajā pārskata periodā ir veiksmīgi attīstījusi savu lomu kā daudzfunkcionāla kultūras un pakalpojumu sniegšanas iestāde, pielāgojoties vietējās sabiedrības vajadzībām. Tika veikta telpu pārveidošana, lai nodrošinātu piemērotu vidi dažādu pasākumu organizēšanai un izstāžu apskatei, tādējādi paplašinot bibliotēkas funkcijas un pievilcību dažādām sabiedrības grupām. Tika ieviests jauns pakalpojums – “Grāmatu piegāde uz mājām” tiem iedzīvotājiem, kuri objektīvu iemeslu dēļ nevar apmeklēt bibliotēku, un šis risinājums ir guvis vietējās sabiedrības atsaucību un atzinību. Pakalpojums tiek veikts ar Daudzeses pagasta pakalpojumu centra transportu divas reizes mēnesī. Bibliotēka nodrošina atbalstu arī ikdienas dzīvē nepieciešamos jautājumos, piemēram, palīdzot autorizēties dažādās pakalpojumu vietnēs un risinot ar tehnoloģiju lietošanu saistītus izaicinājumus. Šādi pasākumi apliecina bibliotēkas spēju būtiski uzlabot iedzīvotāju ikdienu, veicināt sabiedrības iesaisti un attīstīt tās uzticību iestādes darbībai.

Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti (pētījumi, aptaujas, anketas u. tml.); jaunu lasītāju piesaiste

Bibliotēkā tiek veidota cieša saikne ar katru apmeklētāju, uzturot regulāru dialogu, lai dziļāk izprastu viņu intereses par grāmatām, pakalpojumiem un pasākumiem. Šāda pieeja nodrošina personalizētu piedāvājumu un ļauj bibliotēkai nemitīgi pilnveidot savu darbību. Sarunās ar lasītājiem tiek noskaidrotas populārākās grāmatu žanru izvēles un pieprasītākās pakalpojumu kategorijas. Tas ļauj elastīgi pielāgot grāmatu krājumu un pakalpojumu piedāvājumu, lai tas pilnībā atbilstu apmeklētāju vēlmēm un vajadzībām.

Turklāt bibliotēka aktīvi iesaistās digitālajā vidē, kur nozīmīgu lomu spēlē bibliotēkas Facebook profils. Tajā regulāri tiek publicēta informācija par jaunākajām grāmatām un gaidāmajiem pasākumiem. Komunikācija sociālajā vidē būtiski veicinājusi bibliotēkas atpazīstamību un palīdzējusi piesaistīt jaunus lietotājus pārskata periodā.

Bibliotēka pārskata periodā organizēja aptauju, kurā lasītāji varēja izteikt savas vēlmes par periodiku, ko viņi gribētu lasīt bibliotēkā nākamajā gadā. Tāpat lasītājiem tika dota iespēja sniegt ierosinājumus un viedokļus par to, kā uzlabot bibliotēkas darba kvalitāti. Aptaujas rezultāti tika izmantoti, lai pielāgotu bibliotēkas piedāvājumu atbilstoši sabiedrības vajadzībām un interesēm.

Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

Bibliotēkas telpas atrodas Daudzeses pagasta pakalpojuma centra ēkā, un pie tās ieejas durvīm ir izveidota rampa ar uzbrauktuvi, nodrošinot vieglu un drošu piekļuvi.

Bibliotēkas ieejas durvīm ir divas vērtņu daļas. Otra vērtne, ja nepieciešams, tiek atvērta, nodrošinot plašu iebrauktuvi, īpaši piemērotu cilvēkiem ar ratiņkrēsliem. Bibliotēkas grāmatu plauktu izvietojums ir pietiekoši plats (ja ņem vērā, ka ratiņkrēsla vidējais platums ir aptuveni 0,50 cm), nodrošinot brīvu pārvietošanos cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Daudzeses pagasta bibliotēka ir ērti un komfortabli pieejama cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Bibliotēkas infrastruktūra ir maksimāli sakārtota, sekmējot pieejamību pakalpojumiem un iesaistīšanos pasākumos.

Pielāgotās literatūras pakalpojums

Bibliotēkas krājumos nav literatūras, kas būtu pielāgota neredzīgām personām vai personām ar lasīšanas grūtībām.

Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām, tematiskie pasākumi.

Pirmspensijas vecuma iedzīvotājiem:

Pārskata periodā bibliotēka organizēja pasākumu pirmspensijas vecuma iedzīvotājiem, kur dalībniekiem bija iespēja iegūt svarīgu informāciju par Latvijas pensiju sistēmu. Semināra laikā iedzīvotāji varēja noskaidrot savu prognozējamo pensiju un iepazīties ar 1. un 2. pensiju līmeņa uzkrājumiem. Tāpat pasākuma dalībnieki uzzināja par pensiju mantojamību un iespēju pārvaldīt uzkrājumus.

Pensionāriem:

Pārskata periodā Daudzeses pagasta bibliotēkā tika noorganizēta tikšanās ar Valsts policijas pārstāvi Danu Isajevu, kura mērķis bija izglītēt vietējos iedzīvotājus, īpaši pensionārus, par krāpniecības veidiem un to novēršanu. D. Isajeva dalījās ar aktuālu informāciju par jaunākajām krāpniecības metodēm, sniedzot praktiskus padomus, kā pasargāt sevi no šādiem noziegumiem. Pasākums palīdzēja uzlabot drošības sajūtu un izpratni par krāpnieku taktiku, īpaši pensionāru vidū, kuri bieži vien ir uzņēmīgāki pret šādiem draudiem.

Ģimenēm - vecākiem:

1. Pārskata periodā Daudzeses pagasta bibliotēkā tika organizēta lielformāta fotoizstāde "Vecāki – vienlīdzīgas iespējas". Šīs izstādes mērķis bija pievērst uzmanību ģimenes vienlīdzības tēmai, atklājot, kā vecāki vienlīdzīgi sadarbojas ģimenes ikdienas izaicinājumu pārvarēšanā. Fotoattēli ar aprakstiem ilustrēja ģimenes dzīvi, parādot, kā māte un tēvs līdzvērtīgi piedalās mājas darbos un atbalsta viens otru, veidojot spēcīgu ģimenes pamatu.

Izstāde tika izvietota parkā pie Daudzeses pagasta pakalpojumu centra, kur atrodas arī bibliotēkas telpas, nodrošinot tās pieejamību plašākam apmeklētāju lokam. Fotoizstāde tika organizēta ar organizācijas "Mammām un Tētiem" atbalstu, savukārt tās finansēšanu nodrošināja "Svenska institutet" sadarbībā ar Zviedrijas vēstniecību Rīgā. Šis pasākums ne tikai piesaistīja vietējo sabiedrību, bet arī rosināja pārdomas par ģimenēs esošajiem vienlīdzības principiem un veiksmīgās sadarbības nozīmi, sniedzot iedvesmu un atbalstu ģimenēm. (skatīt Pielikumu Nr. 11)

2. Pasākumā "Ģimenes lasīšanas diena" Daudzeses pagasta bibliotēkā īpaša uzmanība tika pievērsta vecākiem un viņu iesaistīšanai bērnu izglītībā un attīstībā caur lasīšanu. Organizācijas "Mammām un Tētiem" vadītāja Inga Akmentiņa-Smildziņa sniedza iedvesmojošu un izglītojošu lekciju par lasīšanas nozīmi.

Lekcijas laikā lektore dalījās ar pētījuma rezultātiem un atziņām, kuru laikā tika analizēta lasīšanas ietekme uz bērna attīstību. Īpaši tika uzsvērtā priekšā lasīšanas būtiskā nozīme un tās ilgtermiņa ieguvumi, kas veicina bērnu valodas attīstību, iztēli un koncentrēšanās spējas. (skatīt Pielikumu Nr. 3.;4)

3. “Ģimenes dienas skrējiens” uz teikām apvīto Siliņkalnu. Izzinošas aktivitātes dabā ģimenēm. (*Skatīt pielikumu Nr. 10*)

Tikšanās ar māksliniekiem un autoriem:

1. 14.03.2024 Daudzeses pagasta bibliotēkā tika organizēta tikšanās ar dzejas grāmatu autorēm - Dailu Bružuku-Bērziņu dzejas grāmatas "*Trakie taureņi*" autori, un Elgu Svilo, dzejas grāmatas "*Uz savas pasaules*" autori.

Pasākuma laikā notika interesantas sarunas par dzejas veidošanas procesu, iedvesmu, kas stimulē dzejniekus, kā arī par jaunākajiem darbiem, kas pievērsušies dziļām un emocionālām tēmām. Autori dalījās ar savām pieredzēm un pārdzīvojumiem, kas veidojuši viņu literāro ceļu, rosinot klausītājus apdomāt dzejas nozīmi viņu pašu dzīvēs.

Papildus sarunām dalībniekiem bija iespēja piedalīties radošajā meistarklasē "Radošā rakstīšana", kuras laikā tika iepazītas rakstīšanas tehnikas. Šis pasākums ne tikai iepazīstināja ar dzeju, bet arī veicināja dalībnieku radošumu, sniedzot iespēju pašiem piedalīties dzejas radīšanā. (*skatīt Pielikumu Nr. 2.*)

2. Mākslinieces Kristīnes Kutepovas gleznu izstāde "Upes gars" atklāšana. Izstāde tika atklāta ar sarunu vakaru, kurā māksliniece Kristīne Kutepova dalījās ar saviem darbiem un to tapšanas procesu. Pasākumu papildināja Artūra Kutepova muzikālais noformējums, kas radīja īpašu atmosfēru. Apmeklētājiem bija iespēja uzzināt vairāk par gleznu iedvesmu un mākslinieces skatījumu uz dabas motīviem. Šis bija visplašāk apmeklēts pasākums Daudzeses pagasta bibliotēkā 2024.gadā. (*skatīt Pielikumu Nr. 5*)

3. Dzejas dienu pasākums. Mākslinieces un dzejas grāmatas “Dvēseles deja” autore Lailas Saulītes izstādes “Esība. Laiks. Mirklis.” Atklāšana – sarunu vakars. Dzejas lasījumi, un kopīga dzejoša rakstīšana ar apmeklētājiem. (*skatīt pielikumu Nr. 6*)

Pārskata periodā Daudzeses pagasta bibliotēkā bija apskatāmas šādas izstādes:

1. Mākslinieces Elagas Svilo darbu izstāde “Dialogs ar krāsām”;
2. izstāde “Astridas Lindgrēnes piemiņas balva”;
3. Mākslinieces Kristīnes Kutepovas mākslas darbu izstāde “Upes gars”;
4. Lielformāta foto izstāde “Vecāki - vienlīdzīgas iespējas”;
5. Mākslinieces Danielas Hmeļnickas animācijas un grafikas darbu izstāde;
6. Mākslinieces Lailas Saulītes darbu izstāde “Esība. Laiks. Mirklis.”;
7. Aizkraukles mākslas skolas audzēkņu darbu izstāde “Vilhelma Purviša zīmē”;
8. Fotogrāfes Ineses Kalnozolas fotoizstāde “Mazais brīnums brīnumu laikā”.

Uzziņu un informācijas darbs

Bibliotēkas uzziņu un informācijas darbs ir būtiska pakalpojumu sastāvdaļa, kas ietver uzziņu reģistra veidošanu. 2024. gadā tika sniegtas 7 uzziņas, kas galvenokārt bija konsultācijas par ikdienas tehnoloģiju lietošanu un e-pakalpojumu izmantošanu.

Bibliotēkas izglītojošā darbība

Pārskata periodā bibliotēkā netika organizētas mācības, taču bibliotēka saglabā gatavību nākotnē organizēt šāda veida pasākumus, ja būs nepieciešamība.

Medijpratība

Pārskata periodā bibliotēkas darbinieks uzsāka mācības kursā "Medijpratības meistars", kas ir solis pretī tam, lai nākotnē spētu piedāvāt izglītojošas aktivitātes un konsultācijas par medijpratību dažādām auditorijām, veicinot izpratni par mediju lietošanu un to ietekmi uz sabiedrību.

“Autorizētie lietotāji”

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iep. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	103	72	136	-29.13 %; + 47 %
Autorizētie lietotāji kopā	13	16	25	+23.08 % ; + 36 %
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	0	3	4	+ 300%; + 133%

**Iekšzemes un starptautiskais SBA:
“SBA rādītāji”**

SBA	2022	2023	2024
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	0	0	4
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	0	0	6
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits	0	0	0

Pārskata periodā tika informēti klienti par iespēju saņemt grāmatas no citām bibliotēkām, izmantojot SBA pakalpojumu, un šis pakalpojums kļūst aizvien populārāks, Iedzīvotāji arvien biežāk izmanto šo ātro un ērtu pakalpojumu, lai iegūtu grāmatas, kas nav pieejamas viņu vietējā bibliotēkā.

6. Krājums

Daudzeses pagasta bibliotēka krājuma komplektēšanu veic atbilstoši 2024.gadā aktualizētajam dokumentam „Daudzeses pagasta bibliotēkas krājuma komplektēšanas attīstības koncepcija 2024.-2028. gadam”. (skatīt Pielikumu Nr. 1)

Veidojot un organizējot krājumu, tiek ņemtas vērā visu lasītāju kategoriju intereses.

Daudzeses pagasta bibliotēkas krājuma komplektēšanas un organizācijas prioritātes 2024. gadā bija:

1. jaunākās latviešu oriģinālliteratūras un tulkotās daiļliteratūras iegāde dažādām auditorijām;
2. bērnu un jauniešu literatūras nodaļas krājuma pārvietošana;
3. nozaru literatūras iegāde, lai nodrošinātu specializētu un aktuālu informāciju lietotājiem ar dažādām interesēm, vajadzībām;
4. grāmatu krājuma pārskatīšana - mazpieprasītu eksemplāru norakstīšana;
5. UDK pārskatīšana un nomaiņa visam bibliotēkas krājumam, krājuma grupēšana atbilstoši jaunajai UDK sistēmai, lai nodrošinātu efektīvāku un saprotamāku grāmatu organizēšanu (darbs turpinās).

“Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums”

	2022	2023	2024
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	2798	2662	2720
t. sk. grāmatām	2196	2003	2100
t. sk. bērnu grāmatām	101	122.5	114.64
t. sk. periodiskajiem izdevumiem	602	659	620
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastā (iedz. skaits 918)	2,9	2,81	2,96

Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	2798	2662	2720
---	------	------	------

Krājuma pārbaude (inventarizācija) – pārskata periodā bibliotēkas krājuma pārbaude (inventarizācija) nav veikta.

“Krājuma rādītāji”

	2022	2023	2024
Jaunieguvumi kopā	540	476	512
<i>t. sk. grāmatas</i>	198	186	201
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	62	46	70
<i>t. sk. bērniem</i>	20	19	40
Izslēgtie dokumenti	304	412	388
Krājuma kopskaits	6999	7048	7155
Grāmatu krājuma apgrozība	0,4	0,17	0,18
Periodisko izdevumu apgrozība	1,68	1,15	0,60

Secinājumi:

1. Aizkraukles pašvaldības piešķirtais finansējums krājuma komplektēšanai ir bijis pietiekams, un šajā pārskata periodā saņemti nozīmīgi dāvinājumi no dažādām organizācijām un privātpersonām. Starp dāvinājumiem ir 22 grāmatas no lasītājiem, 18 grāmatas no organizācijas “*Mammām un Tētiem*” un 13 grāmatas no Latvijas Nacionālās bibliotēkas vērtīgo grāmatu iepirkuma.
2. Kopējā krājuma apgrozība šajā periodā ir sasniegusi 0,26. Grāmatu krājuma apgrozība, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, ir palikusi nemainīga, savukārt periodisko izdevumu apgrozījums ir būtiski samazinājies — no 1,15 (2023. gadā) līdz 0,60 (2024. gadā). Šo kritumu ietekmējusi bibliotēkāres mācību prombūtne pirmajā 2024. gada pusgadā un tas norāda arī uz nepieciešamību pielāgot piedāvājumu, un jau veiktā lasītāju aptauja ļauj nākamajā pārskata periodā maksimāli pielāgot periodisko izdevumu klāstu, labāk atbilstot klientu interesēm un vajadzībām.
3. Bērnu un jauniešu literatūra, kas iegādāta vai dāvināta 2024. gadā, veido 7.8 % no kopējā jauniem iegādātajiem un saņemtajiem materiāliem bibliotēkā.

Datubāzes:

- abonētās tiešsaistes datubāzes - Letonika.lv, bibliotēkas e – katalogs, “Trīs tēva dēlu” e – grāmatu bibliotēka,
- pašu veidotās datubāzes - nav

“Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums”

Datubāze	2022	2023	2024
Letonika			
skatījumi		17	149
piekļuves sesiju skaits		3	114
lejuplāžu skaits		0	0
News			
skatījumi		0	7
piekļuves sesiju skaits		0	1
lejuplāžu skaits		0	0
Citas			

Krājuma un datubāzu popularizēšana

Grāmatu krājums tiek popularizēts grāmatu izstādēs - jaunākās grāmatas tiek izceltas klientu apkalpošanas telpā, padarot tās viegli pieejamas un pamanāmas. Papildus tam bibliotēkas *Facebook* profilā regulāri tiek publicēta informācija par jaunākajiem izdevumiem, kas pieejami bibliotēkā. Tāpat tiek veidotas tematiskās grāmatu izstādes, veltītas, piemēram, konkrētu autoru daiļradei vai konkrētām tēmām, piemēram, ceļojumiem.

Informācija par bibliotēkā pieejamajām datubāzēm, to izmantošanas iespējām un priekšrocībām tiek izvietota pie bibliotēkas ieejas, bibliotēkas telpās un sociālajos tīklos.

Reģistrējot jaunus lasītājus vai atjauninot esošo klientu datus (izpildot jaunu lasītāja reģistrācijas iesniegumu), bibliotēka piedāvā piekļuvi tādiem digitālajiem resursiem kā *Letonika.lv*, bibliotēkas e-katalogs, un "Trīs tēva dēlu" e-grāmatu bibliotēka. Lasītāji tiek iepazīstināti ar šo datubāzu izmantošanas priekšrocībām un ērtībām, lai veicinātu to aktīvāku lietošanu.

Programma "Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām"

Programmas "Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām" ietvaros šajā pārskata periodā Daudzeses pagasta bibliotēka ieguva 13 grāmatas kopējā vērtībā 162.50 eiro. Par saņemtajām grāmatām informācija tika publicēta bibliotēkas *Facebook* lapā, sniedzot lasītājiem ieskatu jaunievedumu klāstā.

Darbs ar parādniekiem

Daudzeses pagasta bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas kārtību regulē Jaunjelgavas pilsētas bibliotēkas lietošanas noteikumi Nr. 2023/4. Šajos noteikumos ir precīzi norādīti termiņi, kādos bibliotēkas klientiem ir jāatgriež izsniegtās grāmatas un periodika. Jaunie lasītāji tiek sistemātiski informēti par šiem noteikumiem, un esošajiem bibliotēkas lietotājiem tas tiek atgādināts katru reizi, kad notiek grāmatu izsniegšana.

Par kavējumu lasītājs tiek informēts telefoniski, nosūtot īsziņu vai e – pastu.

Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības, galvenie secinājumi pārskata periodā

Bibliotēkas krājums ir plašs un daudzveidīgs - literatūras žanri ir daudzveidīgi pārstāvēti, kas norāda uz to, ka bibliotēkas piedāvājums ir piemērots dažādām lasītāju vēlmēm. Problēma, kas būtu jārisina, ir bibliotēkas arhīva izveide. Trūkst atbilstošas telpas mazāk pieprasītu, bet vērtīgu izdevumu glabāšanai, kas ļautu saglabāt nozīmīgus materiālus, vienlaikus atbrīvojot vietu jaunākajai literatūrai. Šāda arhīva izveide palīdzētu efektīvāk pārvaldīt bibliotēkas telpas resursus.

Neskatoties uz to, līdz šim interese par datubāzu resursiem ir bijusi zema, kas, iespējams, saistīta ar bibliotēkas atrašanos lauku pagastā un galvenā lasītāju grupa šeit ir – pensijas vecuma iedzīvotāji – datubāzes izmanto retāk, tomēr viņi arvien aktīvāk interesējas par bibliotēkas e-katalogu.

Nākamajā pārskata periodā tiks īpaši akcentēta klientu informēšana par datubāzu iespējām, kā arī praktiskie piemēri to pielietošanai ikdienā, ar mērķi paplašināt šo resursu lietošanu un pieejamību.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Bibliotēkā strādā viens darbinieks, kurš veic apkalpošanu visām interešu grupām - pieaugušajiem, jauniešiem un bērniem.

Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Bērnu un jauniešu literatūras krājums Daudzeses pagasts bibliotēkā piedāvā 866 eksemplārus, kas veido 14 % no kopējā grāmatu krājuma. Šis plašais un daudzveidīgais krājums ir īpaši pielāgots, lai apmierinātu šīs lasītāju grupas intereses, vēlmes un pieprasījumu. Bibliotēka aktīvi rūpējas par to, lai piedāvātu kvalitatīvu un izglītojošu literatūru bērniem un jauniešiem.

Salīdzinot 2023. un 2024. gada datus par mērķgrupu - bērni un jaunieši, redzamas ievērojamas pozitīvas izmaiņas bibliotēkas pakalpojumu lietošanā.

Aktīvie lietotāji līdz 18 gadiem 2024. gadā bija 40, salīdzinot ar 9 lietotājiem 2023. gadā. Tas ir pieaugums par 344,4%, kas liecina par ļoti strauju bērnu un jauniešu iesaisti bibliotēkā.

Bibliotēkas apmeklējums bērnu un jauniešu grupā pieauga no 79 apmeklējumiem 2023. gadā līdz 133 apmeklējumiem 2024. gadā, kas ir +68,4% pieaugums, norādot, ka bērni un jaunieši arvien biežāk apmeklē bibliotēku.

Izniegums bērniem un jauniešiem ir pieaudzis no 45 izniegumiem 2023. gadā līdz 173 izniegumiem 2024. gadā, kas veido pieaugumu par 26 %, liecinot par lielāku lasīšanas aktivitāti un grāmatu izmantošanu.

Bibliotekārais aptvērums bērniem līdz 18 gadiem pieaudzis no 5,08% - 2023. gadā līdz 23,8% - 2024. gadā, kas ir pieaugums par 185,2%, parādot, ka arvien vairāk bērnu un jauniešu izmanto bibliotēkas pakalpojumus salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

Šie rādītāji norāda, ka pārskata periodā ir intensīvi strādāts, lai piesaistītu bērnu un jauniešu interesi par bibliotēku. Bibliotēka ir veikusi mērķtiecīgus pasākumus un aktivitātes, lai veicinātu šo grupu aktīvu piedalīšanos, uzlabojot pakalpojumu pieejamību, organizējot bērniem un jauniešiem piemērotas aktivitātes, kā arī uzlabojot literatūras piedāvājumu, kas ļāva panākt ievērojamu izaugsmi bibliotēkas apmeklējumos, grāmatu izniegumā un aktīvo lietotāju skaitā.

Lai gan bērnu un jauniešu literatūras nodaļa pārskata periodā tika pārvietota uz mazākām telpām, pēc grāmatu krājuma pārskatīšanas un mazpieprasītu eksemplāru norakstīšanas, šī nodaļa tika izvietota kompaktāk un ērtāk. Tā saglabāja pieejamību un pārskatāmību, nodrošinot komfortablu vidi gan bērniem, gan jauniešiem. Pozitīvs notikums šajā nodaļā 2024. gadā bija "Ģimenes lasīšanas diena" pasākuma ietvaros, organizācija "*Mammām un Tētiem*" veica dāvinājumu bibliotēkai, uzdāvinot bērnu nodaļai jaunu iekārtojumu, kas ietvēra paklājus, galdu ar krēsliem, displeja plauktu un rotaļlietas, materiālus radošām aktivitātēm un 18 grāmatas. Šis atbalsts būtiski bagātināja bērnu un jauniešu nodaļas vidi, padarot to vēl pievilcīgāku un funkcionālāku apmeklētājiem.

Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām:

Daudzeses pagasta bibliotēkā bērni un jaunieši pēc uzziņām līdz šim nav vērsušies. Mūsdienā jaunā paaudze priekšroku dod digitālajiem resursiem, kur nepieciešamo informāciju var atrast ātri un ērti. Skolas mācību procesā Daudzeses pagasta skolēni galvenokārt izmanto interneta resursus vai Daudzeses pamatskolas bibliotēkas krājumu.

Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes

1. Mīlestības dzejoļu konkurss. Šajā pasākumā aktīvi piedalījās Daudzeses pamatskolas 4. un 6. klases audzēkņi, kuri ar lielu aizrautību sacerēja un prezentēja savus darbus;
2. "Pasaku rīti" PII "Čiekuriņš" – vienu reizi mēnesī, bibliotēka organizē tikšanos ar mazajiem lasītājiem. Pasākumu laikā bērniem tiek lasītas grāmatas un organizētas radošās darbnīcas, kurās viņi attīsta savas radošās spējas. Pavasara sezonā šīs tikšanās tika rīkotas parkā pie Daudzeses pagasta pakalpojumu centra, kas pasākumam piešķīra

īpašu noskaņu. Dažkārt pasakas lasa pieaicināti vietējie iedzīvotāji, kuru bērni pazīst, tādējādi veicinot ciešāku mijiedarbību starp paaudzēm. (*skatīt Pielikumu Nr. 7*).

3. “Lasīšanas stafete” - šogad bibliotēka pirmo reizi piedalījās šajā lasīšanas veicināšanas konkursā. Lai gan aktivitāte šajā pārskata periodā bija neliela, ir plānots turpināt šo iniciatīvu arī nākamajā gadā.
4. “Grāmatons”. Šis bija pirmais gads, kad bibliotēka iesaistījās “Grāmatona” aktivitātēs. Aktivitāte bija maza, bet plānots turpināt šo iniciatīvu nākamajā pārskata periodā.
5. Jaunās mākslinieces Danielas Hmeļnickas izstāde. Grafikas un ilustrāciju izstādes atklāšanas pasākumu, kas īpaši uzrunāja jauniešus. Vakara gaitā notika saruna par mākslinieces radošo ceļu un izglītības iespējām ārzemēs, kā arī radoša meistarklase, kur jaunieši varēja izmēģināt savas prasmes mākslā. (*skatīt Pielikumu Nr. 8.; 9.*)
6. “Helovīnus gaidot”. Helovīnu svētku laikā bibliotēkā tika lasīti spoku stāsti, īpaši tematiski noformētā bērnu un jauniešu grāmatu nodaļā. Pasākumam tika veidota arī grāmatu izstāde, kurā bērni un jaunieši varēja iepazīties ar grāmatām, kas saistītas ar šo mistisko tematu. Pasākumu papildināja dažādas aktivitātes, radot aizraujošu un noslēpumainu atmosfēru, kas pilnībā iekļāvās Helovīnu noskaņā. (*skatīt Pielikumu Nr. 10.*)

Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

Lai gan bērnu un jauniešu lasītāju skaits un bibliotēkas apmeklējums pārskata periodā ir ar pozitīvu tendenci, šīs auditorijas piesaiste bibliotēkas pakalpojumiem un resursiem joprojām ir izaicinājums. Pirmsskolas vecuma bērnu gadījumā lielāka uzmanība jāvelta vecāku iesaistei, jo tieši viņi veido bērnu ieradumus un rāda piemēru, regulāri apmeklējot bibliotēku kopā ar bērniem.

Jauniešu piesaistīšanu apgrūtina ierobežotais tehniskais nodrošinājums – bibliotēkai trūkst mūsdienīgu un interaktīvu iespēju, kas spētu konkurēt ar tehnoloģijām, kas viņus aizrauj ārpus bibliotēkas. Ieinteresēt jauniešus lasīt grāmatas, ir sarežģīti mūsdienu ātrās informācijas laikmetā.

Nepietiekama finansējuma dēļ bibliotēkai ir ierobežotas iespējas organizēt daudzveidīgas un iedvesmojošas aktivitātes. Tas apgrūtina tikšanās organizēšanu ar iedvesmojošiem jauniešiem un satura veidotājiem, kuri ir īpaši saistoši jauniešu auditorijai. Šādas tikšanās varētu motivēt jauniešus, daloties stāstos par personīgo pieredzi, izaugsmi un sasniegumiem dažādās jomās, sniedzot viņiem iedvesmu un pozitīvu piemēru.

Risinājumi:

1. Bibliotēkas telpu un aprīkojuma uzlabošana – radīt mūsdienīgas un pievilcīgas telpas ar interaktīviem risinājumiem un tehnoloģijām, kas piesaista jauniešus;
2. Izglītojošu pasākumu organizēšana vecākiem – rīkot izglītojošas aktivitātes, kas palīdz vecākiem veicināt bērnu lasīšanas un bibliotēkas apmeklēšanas ieradumus;
3. Jauniešu auditorijas interešu izpēte – veikt aptaujas, lai saprastu, kādas aktivitātes un pakalpojumi viņus interesē, un ieviest tos bibliotēkā;
4. Kvalificētu lektoru piesaiste – piesaistīt speciālistus, kuri jauniešiem sniegtu iedvesmu un vērtīgas zināšanas, tādējādi papildinot bibliotēkas izglītības funkciju;
5. Sociālo tīklu aktivitātes – veidot saturu, kas piesaista gan bērnus, gan jauniešus, piemēram, informatīvus un aizraujošus ierakstus, viktorīnas vai konkursus;
6. Inovatīvu lasīšanas aktivitāšu veidošana – organizēt lasīšanas pasākumus, kas ir atraktīvi un pielāgoti dažādām vecuma grupām, sadarbojoties ar izglītības iestādēm un citiem partneriem.

Lai piesaistītu gan bērnus, gan jauniešus, bibliotēkai nepieciešams veicināt tehnisko nodrošinājumu un īstenot radošus risinājumus, kas padara bibliotēku par vietu, kur gribas atgriezties. Tam nepieciešams finansējums, kas būtu vērsts uz attīstību, ļaujot ieguldīt gan telpu modernizācijā, gan jaunu tehnoloģiju ieviešanā, līdz ar to sekmētu bibliotēkas kļūšanu par vietu, kur pilnvērtīgi attīstīties, mācīties un atpūsties visām sabiedrības grupām.

8. Novadpētniecība

Bibliotēkā pieejamas novadpētniecības mapes, kas sniedz visaptverošu ieskatu Daudzeses pagasta vēsturē un kultūrā, apkopojot materiālus par pašvaldības iestādēm, cilvēkiem, kas dzīvojuši un dzīvo pagastā, amatieru kolektīviem, kā arī par darbu un organizācijām dažādos laika posmos. Bibliotēka turpina aktīvi vākt materiālus. Ņemot vērā, ka novadpētniecības materiāli vēl nav digitalizēti, šo procesu plānots uzsākt nākamajā pārskata periodā.

9. Projekti

Bibliotēka atskaites gadā nav piedalījies projektos.

10. Publicitāte

Daudzeses pagasta bibliotēkas atrašanās vieta ir skaidri norādīta pie pakalpojumu centra - ceļa malā redzama norāde uz bibliotēku. Pakalpojumu centra foajē ir redzama informācija par bibliotēkas darba laiku un bezmaksas WiFi iespējām. Par pasākumiem tiek ievietota informācija mājas lapā www.daudzese.lv, nodrošinot plašāku pieejamību un informētību. Sociālajā vidē bibliotēka ir ieņēmusi aktīvu lomu, izveidojot *Facebook* profilu, kur tiek publicēta informācija par nākamajiem pasākumiem un jaunumiem grāmatu pasaulē. Šāda pieeja ir radījusi pozitīvu reakciju un palielinājusi interesi par bibliotēkas darbību.

“Sociālo tīklu saturvienību skaits”

	Saturvienību skaits
	2024
Facebook	78
Instagram	
TikTok	
YouTube	
Twitter	

Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

Pārskata periodā Aizkraukles novada laikrakstā “Staburags” tika ievietoti trīs raksti par bibliotēkas organizētajiem pasākumiem, kas ir būtiska publicitāte, ņemot vērā, ka “Staburags” ir novada galvenais laikraksts, kas ir ļoti populārs starp vietējiem iedzīvotājiem. (*skatīt Pielikumus Nr. 4.; 9*)

Saites uz rakstiem:

<https://staburags.lv/daudzese-atklas-makslinieces-kristines-kutepovas-gleznu-izstadi-upes-gars/>

[Atklāj izstādi ar labu vēstījumu. Daudzesiešus pulcē Ģimeņu lasīšanas svētki – Staburags.lv](#)

[Pirmā personālizstāde dzimtajā pagastā. Daniela Hmelņicka: lai arī visi darbi melnbalti, man tie ir krāsaini – Staburags.lv](#)

Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

Bibliotēkai saskaroties ar publicitātes darbu problēmu, rodas izaicinājums saistībā ar lasītājiem, kuri galvenokārt ir vecāka gadagājuma un neizmanto sociālos tīklus. Šī situācija ierobežo informācijas sasniedzamību šai auditorijai, kura ir ļoti liela daļa no bibliotēkas lasītājiem.

Risinājums ir personisks aicinājums uz pasākumu – noformēts ielūgums. Šāds individuāls aicinājums būtu ne tikai efektīvs, bet arī ļoti sirsnīgs veids, kā informēt lasītājus par bibliotēkas notikumiem. Tas varētu radīt personisku saikni, uzsvērt viņu nozīmi bibliotēkas dzīvē un iedrošināt piedalīties nākamajos pasākumos. Ar šo pieeju panāktu, ka katrs lasītājs jūtas novērtēts un gaidīts bibliotēkas sabiedriskajā dzīvē.

11. Sadarbības tīkla raksturojums

Daudzeses pagasta bibliotēkai ir izveidojusies veiksmīga sadarbība ar:

1. Daudzeses pagasta pamatskolu un pamatskolas bibliotēku.

Sadarbība aptver dažādus lasīšanas un izglītības pasākumus, kuros aktīvi tiek iesaistīti skolēni. Skolas personāls palīdz uzrunāt audzēkņus un motivēt viņu līdzdalību bibliotēkas aktivitātēs. Piemēram, literatūras stundas ietvaros skolotājas Leldes Āres mudināti, skolēni piedalījās bibliotēkas organizētajā mīlestības dzejoļu konkursā.

Pēc skolas vadības uzaicinājuma, bibliotēkas vadītāja piedalījās kā žūrijas locekle dzejas lasījumu konkursā Dzejas dienu ietvaros, sniedzot ieguldījumu skolas rīkoto pasākumu veiksmīgā norisē.

Bibliotēka sadarbojas arī ar skolas bibliotēku, lai nodrošinātu piekļuvi grāmatām tiem bērniem, kuriem ir grūtības apmeklēt bibliotēku (Daudzeses pagasta pamatskola atrodas 5 km attālumā no bibliotēkas). Šāda grāmatu piegāde veicina lasīšanu un grāmatu pieejamību ikvienam skolēnam.

Abas bibliotēkas cieši sadarbojas lasīšanas veicināšanas pasākumu organizēšanā, dalot pienākumus. Skolas bibliotēka uzņemas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” īstenošanu, savukārt Daudzeses pagasta bibliotēka fokusējas uz vasaras aktivitātēm, piemēram, konkursiem “Grāmatons” un “Lasīšanas stafete,” kas piesaista bērnus arī ārpus mācību gada.

2. Pirmskolas izglītības iestādi (PII) “Čiekuriņš”. Ar PII „Čiekuriņš” izveidojusies sadarbība pirmskolas vecuma bērnu lasītprasmes un interešu veicināšanā. Katru mēnesi tiek organizēti pasaku rīti, kuros bērni var baudīt grāmatu lasījumus un piedalīties radošajās darbnīcās.

3. Aizkraukles sporta centrs un Dienas centrs bērniem un ģimenēm „Daudzeva”. Kopā ar šīm iestādēm tiek organizēti plašāki un daudzpusīgāki pasākumi bērniem un jauniešiem, kas ietves izzinošas aktivitātes un sportu. Šī sadarbība nodrošina iespēju radīt radošus un interesantus pasākumus apvienojot finansiālos resursus.

4. Daudzevas saietā nams veiksmīgi papildina bibliotēkas aktivitātes, nodrošinot nepieciešamos tehniskos resursus, piemēram, molbertus izstāžu rīkošanai un galdus dažādu pasākumu organizēšanai.

5. Sadarbība ar citām bibliotēkām un iestādēm. Daudzeses pagasta bibliotēkai ir cieša sadarbība ar citām Aizkraukles novada bibliotēkām. Šīs partnerības nodrošina pieredzes apmaiņu un kopīgu aktivitāšu īstenošanu. SBA pakalpojuma nodrošināšanu lasītājiem.

6. Finansiālais atbalsts. Bibliotēkas darbības stabilitāti nodrošina **Aizkraukles novada pašvaldība**, sniedzot nepieciešamo un iespējamo finansiālo atbalstu.

7. Daudzeses pagasta pakalpojumu centrs nodrošina infrastruktūras uzturēšanu, jo bibliotēka atrodas tā ēkā. Tāpat pakalpojumu centrs no sava budžeta sniedz atbalstu bibliotēkas telpu uzturēšanai un remontdarbiem.

8. Metodiskais atbalsts. Par bibliotēku jomas aktualitātēm rūpējas **Aizkraukles novada Kultūras pārvaldes** bibliotēku metodiķe, kura ne tikai regulāri sniedz konsultācijas, bet arī aktīvi sadarbojas ar bibliotēkas darbiniekiem, izmantojot e-pastu un rīkojot izglītojošus seminārus.

Aizkraukles novada centrālā bibliotēka – konsultācijas un atbalsts elektroniskā kataloga “BIS Alise” lietošanā.

Kopsavilkums

2024. gadā Daudzeses pagasta bibliotēka turpināja pildīt savu nozīmīgo lomu vietējā sabiedrībā, nodrošinot piekļuvi informācijai, veicinot lasīšanas kultūru un organizējot dažādus pasākumus. Šajā periodā bibliotēkas galvenās darba prioritātes bija grāmatu krājuma sakārtošana, izvērtēšana un UDK maiņa, pie kā darbs vēl turpinās. Īpaša uzmanība tika pievērsta jaunu lasītāju piesaistei, kas tika veiksmīgi īstenota, organizējot daudzveidīgus pasākumus dažādām interešu grupām. Aktīva bibliotēkas popularizēšana sociālajos tīklos un cieša sadarbība ar pašvaldības iestādēm un vietējo sabiedrību palīdzēja veicināt tās iesaisti pagasta sabiedriskajā dzīvē, kā arī palielināt pieejamību un nozīmīgumu.

Tā kā Daudzeses pagasta bibliotēkas vadītāja uzsāka darbu 2023. gada nogalē un viņai nebija iepriekšējas pieredzes darbā bibliotēkā, pārskata periodā liela uzmanība tika pievērsta profesionālajai pilnveidei, lai apgūtu nepieciešamās prasmes un zināšanas efektīvam darbam bibliotēkā.

Liels darbs tika ieguldīts lai pilnveidotu, optimizētu bibliotēkas telpas resursu un, tika optimizēta klientiem pieejamā datortehnika – esošie datori tika pārbaudīti, un nolietotie tika norakstīti, tādējādi nodrošinot augstāku datoru un interneta pieejamības kvalitāti. Turklāt, pārvietojot grāmatu krājumu un veicot kosmētisku remontu vienā no bibliotēkas telpām, tika radīta iespēja rīkot dažādas izstādes un tematiskus pasākumus bibliotēkas apmeklētājiem.

2024. gadā Daudzeses pagasta bibliotēkā tika reģistrēti 49 jauni lasītāji, kas sekmējis aktīvo lasītāju skaita pieaugumu.

Analizējot bibliotēkas statistikas rādītājus, jāatzīmē ka ļoti pozitīvas izmaiņas pārskata periodā ir tieši mērķgrupas - bērni un jaunieši rādītājos. Tie norāda, ka pārskata periodā ir intensīvi strādāts, lai piesaistītu bērnu un jauniešu interesi par bibliotēku. Bibliotēka ir veikusi mērķtiecīgus pasākumus un aktivitātes, lai veicinātu šo grupu aktīvu piedalīšanos, uzlabojot pakalpojumu pieejamību, organizējot bērniem un jauniešiem piemērotas aktivitātes, kas ļāva panākt ievērojamu izaugsmi bibliotēkas apmeklējumos, grāmatu izsniegumā un aktīvo lietotāju skaitā.

Facebook platformā bibliotēka attīstījusi aktīvu komunikāciju, nodrošinot plašāku informācijas pieejamību.

2024. gada 1. jūlijā LNB datu centrā konstatētie darbības traucējumi, kas ietekmēja informācijas sistēmu darbību, būtiski neietekmēja Daudzeses pagasta bibliotēkas darbu. Apmeklējumi un izsniegums tika fiksēts pierakstos, un traucējumu laikā ievadītie dati tika vēlāk pārbaudīti un ievadīti sistēmā atkārtoti, novēršot konstatētās nepilnības. Bibliotēka rūpīgi sekoja speciālistu norādījumiem, nodrošinot veiksmīgu ikdienas darba nepārtrauktību.

Daudzeses pagasta bibliotēka pārskata periodā neveica Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru (VPVKAC) funkcijas.

2024.gadā Latvijā piedzīvotie plūdi un spēcīgā vētra neietekmēja Daudzeses pagasta bibliotēkas darbību vai tās krājumu.

Nākamā pārskata perioda darba prioritātes :

1. turpināt UDK nomaiņu krājumam un tā sakārtošanu;
2. veikt kosmētisko remontu centrālajā bibliotēkas telpā, uzlabojot tās funkcionalitāti un estētiku;
3. nomainīt apgaismojumu visās bibliotēkas telpās, atbilstoši darba drošības prasībām;
4. sakārtot novadpētniecības materiālus fiziski un uzsākt to digitalizāciju, veicinot piekļuvi vietējās vēstures resursiem;
5. iegūt apliecību mācību programmā “Medijpratības meistars” un turpināt izglītot iedzīvotājus medijpratības jautājumos;
6. sagatavot bibliotēku un tās dokumentāciju akreditācijas prasību izpildei.

PIELIKUMI

Aizkraukles novada pašvaldība
DAUDZESES PAGASTA BIBLIOTĒKA

Reģistrācijas Nr. 40900038843
“Pagastmāja”, Daudzeva, Daudzeses pagasts, Aizkraukles nov., LV – 5111, Tālrunis: 65176464,
e-pasts: inguna.purakalne@aizkraukle.lv

**DAUDZESES PAGASTA BIBLIOTĒKAS
KRĀJUMU KOMPLEKTĒŠANAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA
2024.-2028. GADAM**
Daudzevā

Izstrādāta saskaņā ar:
“Bibliotēku likums”;

MK noteikumi Nr. 317 “Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumi”;
MK noteikumi Nr. 355 “Vietējas nozīmes bibliotēku tīkla darbības noteikumi”;
MK noteikumi Nr. 415 Bibliotēku darbībai nepieciešamā finansējuma normatīvi”;
LNB Attīstības institūta “Krājuma veidošanas vadlīnijas Latvijas bibliotēkām”

Bibliotēkas vispārīgais raksturojums

Daudzeses pagasta bibliotēka ir Aizkraukles novada izglītojoša, informatīva un kultūras iestāde, kas Bibliotēku likumā noteiktajā kārtībā reģistrēta Latvijas Republikas Kultūras ministrijā un kuras uzdevums ir veidot iespieddarbu, elektronisko izdevumu, rokrakstu un citu dokumentu – uzkrāšana, sistematizēšana, katalogizēšana, bibliografēšana un saglabāšana, nodrošinot informācijas pieejamību un izmantošanu iedzīvotājiem.

Daudzeses pagasta bibliotēkas **misija** ir veicināt lasītāju izglītību, kultūras līmeni, profesionālo izaugsmi un saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespēju, nodrošināt bibliotēkas apmeklētājus ar vispusīgu informāciju dažādām vecuma grupām. Sniegt atbalstu iedzīvotājiem jauno informācijas tehnoloģiju un e-prasmju apguvē.

Bibliotēkas mērķauditorija

Daudzeses pagasta bibliotēka ir vietējās nozīmes bibliotēka ar daudzveidīgu lietotāju sastāvu – strādājošie, pensionāri, bezdarbnieki, studenti, skolēni un bērni.

Krājuma veidošanas pamatprincipi:

1. kvalitāte – bibliotēkas krājuma veidošana atbilstoši teritorijas attīstības interesēm, dāvinājumu izvērtēšana kā saturiskā, tā skaitliskā ziņā;
2. daudzveidība – visās nozarēs iespējami plašs dokumentu klāsts dažādām lasītāju grupām un zināšanu līmeņiem;
3. aktualitāte – regulāra krājuma papildināšana ar jaunākajiem valstī iznākušajiem izdevumiem atbilstoši lietotāju pieprasījumam;

4. pieejamība – krājuma, datu bāzu, citu informācijas sistēmu un pakalpojumu pieejamības garantēšana ikvienam iedzīvotājam, neatkarīgi no piederības kādai sociālai grupai, zināšanu līmeņa vai materiālā nodrošinājuma;
5. plānveidīgums – regulāri iepirkumi.

Krājuma attīstības un komplektēšanas pamatuzdevumi:

1. saglabāt, pilnveidot un daudzveidot bibliotēkas krājumu, lai būtu kvalitatīva tēmu, materiālu un formātu dažādība;
2. turpināt darbu informācijas sistēmā Alise, komplektēt, katalogizēt un apstrādāt bibliotēkas krājumu, veikt tā sistematizēšanu un uzskaiti;
3. nodrošināt visiem lietotājiem brīvu, neierobežotu literatūras un nepieciešamās informācijas saņemšanu;
4. saglabāt un popularizēt kultūras mantojumu;
5. iesaistīt un ieinteresēt bērnus un jauniešus, veicinot lasīšanas iemaņu attīstību.

Atbilstība pašvaldības publiskās bibliotēkas universālajam saturam

1. krājuma aktualitāte, veco iespieddarbu norakstīšana, papildinot ar aktuāliem, lietotāju pieprasītiem izdevumiem;
2. krājuma izmantošanas intensitāte;
3. bibliotēkas lietotāju interešu izpēte;
4. Starpbibliotēku abonementa izmantošana.

Krājuma komplektēšanas noteicošie faktori:

1. lietotāju pieprasījums;
2. izdevuma cena;
3. izdevēju un tirdzniecības piedāvājums;
4. valodas aspekts;
5. SBA izmantošana.

Prioritātes komplektēšanā:

1. augstvērtīga daiļliteratūra, īpaši latviešu oriģinālliteratūra;
2. nozaru literatūra;
3. literatūra bērniem;
4. uzzīņu resursi (datubāzes).

Krājuma komplektēšanas avoti:

1. pirkumi – grāmattirgotājs I/K Virja AK;
2. dāvinājumi – privātpersonu, iestāžu un organizāciju dāvinājumi, ziedojumi;
3. abonēšana – preses izdevumi tiek abonēti Latvijas Pasta abonēšanas sistēmā.
4. atvietošana – lasītāju nozaudēti izdevumi atvietoti ar identiskiem vai saturā līdzvērtīgiem;

Krājuma komplektēšanas dokumenti

1. grāmatas, seriālizdevumi un citi dokumenti;
2. latviešu oriģinālliteratūra;
3. tulkotā literatūra;

4. nozaru literatūra;
5. literatūra bērniem un jauniešiem.

Krājumā nekomplektē:

1. literatūru, kas neatbilst bibliotēkas profilam (nekomplektē skolas un mācību literatūru);
2. materiālus ar īslaicīgu nozīmi (bukleti, reklāma);
3. literatūru ar pretvalstisku, rasu naidu kurinošu, pornogrāfisku saturu;
4. izdevumus krievu valodā izdevumi netiek komplektēti, jo bibliotēkas apkalpojamā teritorijā ir ļoti maz krievu tautības lasītāju;
5. arī citās valodās izdevumi netiek nekomplektē, jo nav pieprasījuma.

Krājuma finansējuma avoti:

1. pašvaldības līdzekļi;
2. dāvinājumi, ziedojumi.

Finansējumu nodrošina Aizkraukles novada pašvaldība. Bibliotēkas komplektēšanas princips 70 % grāmatu un citu izdevumu iegāde, 30 % preses izdevumu abonēšana.

Dāvinājumu pieņemšanas kritēriji:

Bibliotēka dāvinājumos pieņem pēdējo 5 gadu laikā izdotās grāmatas, kas ir saturiski vērtīgas, labi saglabājušās, kas nav bibliotēkas krājumā un var aizvietot bibliotēkas krājumā fiziski nolietotas, bet lasītāju pieprasītas grāmatas. Bibliotēka patur tiesības ar dāvinājumiem rīkoties pēc saviem ieskatiem (pieņemt lasītājiem, dāvināt tālāk citām bibliotēkām). Grāmata ar vēsturisku, novadpētniecisku saturu tiek vērtēta individuāli un var būt vecāka par 5 gadiem.

Krājuma rekomplektēšanas iemesli un kārtība

Norakstīšanai paredzētos iespieddarbus un citus dokumentus atlasa atbilstoši šādiem kritērijiem:

1. nolietoti, bojāti iespieddarbi, kas lietošanas procesā kļuvuši nederīgi;
2. novecojuši pēc satura;
3. bibliotēkas profilam neatbilstoši darbi;
4. cirkulācijas biežums (mazizmantotie iespieddarbi);
5. nozaudēti iespieddarbi;
6. izdevumi, kas nav atgūstami lietotāju vainas dēļ;
7. dubletes.

Abonēto presi bibliotēka glabā:

- avīzes – 1 gads, izņemot Aizkraukles novada informatīvo izdevumu “Aizkraukles novada vēstis” un Aizkraukles reģionālo laikrakstu “Staburags”, ko glabā pastāvīgi novadpētniecībai;
- nozaru žurnālus – 3 gadus;
- populāra rakstura žurnālus – 2 gadi.

Bibliotēkas krājumu rekomplektēšana – resursu izvērtēšana un materiālu norakstīšana - notiek vienu reizi gadā. Bibliotēkas krājuma norakstīšanu uzrauga un kontrolē bibliotēkas krājuma komisija trīs cilvēku sastāvā.

Krājuma attīstības politikas ieviešana, novērtējums, analīze

Vadoties pēc augstāk tekstā izstrādātās krājuma komplektēšanas politikas, bibliotēkas fonds saglabās savu kvalitāti un daudzveidīgumu un finanšu resursi ik gadu tiek izmantoti lietderīgi. Galvenokārt, to iespējams panākt komplektēšanas procesā ievērot bibliotēkas lasītāju pieprasījumu un krājuma izvērtēšanu pa nodaļām un nozarēm. Esošais bibliotēkas krājums ir izvietots pārskatāmi un tā fiziskā kvalitāte ir pietiekama.

Daudzeses pagasta bibliotēkas vadītāja

Ingūna Purakalne

Pasākums “Trakie taureņi uz savas pasaules” - tikšanas ar dzejas grāmatas “Trakie taureņi” autori Dailu Bružuku Bērziņu un dzejas grāmatas “Uz savas pasaules” autori Elgu Svilo. Elgas Svilo mākslas darbu izstādes “Dialogs ar krāsām” atklāšanas pasākums.

Trakie taureņi uz savas pasaules

Daudzeses pagasta bibliotēkā
14.martā
plkst.: 16:00

Sarunas par dzīvi, dzeju un radošo rakstīšanu ar dzejas grāmatas "Trakie taureņi" autori **Dailu Bružuku - Bērziņu** un dzejas grāmatas "Uz savas pasaules" autori **Elgu Svilo.**

Uz tikšanos!

“Ģimenes lasīšanas diena” - izstādes “Astrīdas Lindgrēnes piemiņas balva” atklāšana, organizācijas mammamunteti.lv vadītājās Ingas Akmentiņas – smildziņas lekcija “Cik bieži ir bērnam jālasa priekšā, lai no tā būtu jēga?”, “Mazās bibliotēkas” – aprīkojums bērnu zonas izveidei dāvinājuma saņemšana.

Mākslinieces Kristīnes Kutepovas izstādes “Upes gars” atklāšana – muzikāls stāstu vakars.

Dzejas dienu pasākums. Mākslinieces un dzejas grāmatas Lailas Saulītes gleznu izstādes “Esība.Laiks. Mirklis” atklāšana un dzejas grāmatas “Dvēseles deja” prezentācija.

Fotogrāfijas no aktivitātēm - “Pasaku rīts” PII “Čiekuriņš”

Mākslinieces Danielas Hmeļnickas grafikas un animācijas izstādes atklāšanas pasākums.

Publikācija 03.09.2024. publikācija laikrakstā "Staburags"

8 STABURAGS

KULTŪRA

WWW.STABURAGS.LV
OTRDĪENA, 2024. GADA 3. SEPTEMBRIS

Pirmā personalizstāde dzimtajā pagastā

Daniela Hmeļņicka: lai arī visi darbi melnbalti, man tie ir krāsaini

Augusta izskaņā savu pirmo personalizstādi piedzīvoja daudzesiete Daniela Hmeļņicka, kuras grafikas darbi apskatāmi Daudzeses pagasta bibliotēkā.

IVETAS SKABAS
TEKSTS UN FOTO

Sapnis būt māksliniecei

"Esmu absolvējusi Aizkraukles Mākslas skolu, Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolu, šobrīd studēju mākslu Nīderlandē. Zīmēt un būt māksliniecei vienmēr ir bijis mans sapnis, ko es tagad cenšos īstenot un cenšos kaut ko panākt vairāk, un parādīt, ka māksla nav vienkāršs zīmējums, bet ar to var pelnīt naudu, kas mūsdienās arī ir svarīgi," iepazīstina ar sevi, saka Daniela. Šī ir viņas pirmā darbu izstāde, turklāt vēl dzimtajā pusē. Bērniņā "apgleznoja" visu, ko vien varēja, bet vecāki bija ļoti saprotoši un ļāva talantam izpausties. Izstādē bija ieradusies arī skolotāja Dace Cauriņa, kura atminējās, ka skolas laikā, ja nebija, ko darīt, Daniela zīmēja. Viņa savukārt teic, ka daudz zīmēja matemātikas stundās...

Sākumā Daniela parāda vienu no saviem pēdējiem darbiem, kas tapis Nīderlandē: "Tas ir par manu alter ego (alternatīvs es, kas, domājams, atšķiras no cilvēka parastās vai patiesās sākotnējās personības). Tas ir kļūst, kas galina cilvēkus, bet brīvībā laikā viņš izglāb dzīvniekus no sliktiem cilvēkiem. Gribeļu pamēģināt kaut ko jaunu un izvēlēties animāciju," Daniela atzīst, ka ļoti baidās no kļūmēm, tāpēc izvēlējās to savā animācijas filmiņā. Finaļā tai gan ir gaužām bēdīgs.

Jaunā māksliniece arī parādīja savu kvalifikācijas darbu, beidzot Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolu. Tas bija komikss ar pašas zīmējumiem par mentālo veselību, par ko joprojām ir lepna.

Iziet no komforta zonas

Pašlaik Daniela studē mākslu Roterdamā, Nīderlandē. Kāds ir mācību process? Daniela teic, ka stabili pamati jau ielikti te — vispirms Daudzeses pamatskola, kur liels nopelns vizuālās mākslas skolotājai, pēc tam Aizkraukles Mākslas skola. Jauniete ar siltumu un pateicību atceras gan skolu, gan skolotāju Inesi Dembovsku: "Man patik variācija, ko piedāvā šī skola — var gan zīmēt, gan gleznot, var darboties ar audumu, filcēt, ko reiz gribeļu pamēģināt. Skolotāja Inese mani iedrošināja un iedvesmoja turpināt."

Ari Danielai uznāca lūzuma brīži, kad visu gribeļus pamēģināt: "Es sapratu, ka tas aizņem ļoti lielu daļu manas dzīves, un vienkārši turpināju." Bija doma studēt tepat Latvijā — Mākslas akadēmijā. Tā kā tas neizdevās, tad meklēja studiju iespējas ārzemēs. "Laikam Visums gribeļi, lai es pamainu savu ceļu. Tā bija iespēja iziet no komforta zonas, jo esmu pieradusi būt vienā vietā. Tagad jutos brīvi, ārzemēs radošums tiek augstāk novērtēts," tā jaunā māksliniece. Pagaidām arī karjeru viņa domā veidot ārzemēs, taču pieļauj iespēju, ka varētu atgriezties Latvijā, jo labvēlīgas vēsmas jau var sajaukt arī te.

Izvērtējot mācību procesu savā augstskolā, viņa teic, ka tas ir pavisam citādāks un nedaudz "bremzēts": "Ir tāda ilūzija, ka ārzemēs ir lielākas iespējas, bet arī pie mums tas ir." Pasniedzēji vairāk grib redzēt procesu — no sākuma līdz beigām: kā nokļūts līdz idejai. Pēc idejas seko skices, un pēc to prezentācijas pasniedzēji atkārta savu ideju, kā viņi to būtu paveikuši, un vēlas, lai viņu ieteikumos ieklausās, bet Danielai svarīgs galarezultāts.

Pietiek ar vienu krāsu

Izstādē apskatāmie darbi tapuši dažādos laikos, arī kļūda daba no skolas laikiem. Jauniete atzīstas, ka patiesībā nepatīk gleznot, kaut skolotāja par šiem darbiem esot paslavējusi. Viņa atzīst, ja nebūtu to darbu, nebūtu arī pārejo.

Pārējie darbi ir grafikas tehnikā, un Daniela to radīšanai izmanto ogli. "Tie ir skici bloka zīmējumi, ko es ikdienā zīmēju. Tagad es mazliet slinkoju, iepriekš radās dienu pēc dienas. Es tos raksturotu tā: es dzīvoju sapnī, un es negribu iziet no tā ārā. Es negribu būt realitātē, tādēļ tie visi kā misterijā ietiti, tumši." Kā māksliniece atrada savu stilu? "Es vairāk sāku zīmēt digitāli. Tās vairāk bija kā ilustrācijas bērnu grāmatām. Tad es vairāk gribeļu paeksperimentēt alternatīvā veidā uz ista papīra un lielākā formātā un sāku zīmēt ar ogli. Tas notika pēkšņi. Uz zīmējumu vienu un sapratu, ka tas man strādā. Tad es turpināju zīmēt vienā stilā, un līdzību var redzēt visos zīmējumos," stāsta Daniela.

Pagaidām viņa pārliecināta, ka nekad vairs negleznos, labāk tad zīmēt ar zīmuli. Pie krāsām var atgriezties vien digitālajā formā, kad ar tām eksperimentē. Digitāli to ir vieglāk darīt. Lai ar krāsām zīmētu uz papīra, vajadzīgs vairāk priekšmetu. "Es izvēlos vieglāko. Varbūt arī ne vieglāko. Kontrastu, ko var iegūt ar vienu krāsu, var ļoti labi redzēt. Principā pietiek ar vienu krāsu,

JAUNĀ MĀKSLINIECE Daniela Hmeļņicka un Daudzeses bibliotēkas vadītāja Inguna Purakalne ar savu meitiņu Elzu.

lai tu vari uzzīmēt portretu vai ko citu. Neskatoties uz to, ka visi darbi melnbalti, man tie ir krāsaini." Te tiešām jāpiekrīt, ka tie ir krāsaini un pārsteidz ar savu dzīvību.

Interesanti bija uzzināt, ka viens no attēliem atveidotajiem portretiem dzīvē patiesībā neeksistē. Kā var uzzīmēt neesošu cilvēku? "Tas ir sakopojums no ikdienā redzētiem," atbild māksliniece. Daniela teic, ka ir zīmēti arī portreti reāliem cilvēkiem, bet pēc fotogrāfijām tas ir grūti. Viņa pieļauj, ka pozējot varbūt to izdarīt vieglāk. Var redzēt visas mimikas, un iespējams nokert momentu, kas portretu padara īpašu un vairāk atspoguļo personību. Savukārt par citā zīmējumā redzamo galvaskausu viņa teic, ka tā zīmēšanai bija vajadzīgi trīs gadi, kad mācījās Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolā, to neizdevās uzzīmēt. Galvaskausu uzzīmēt ir grūtāk nekā portretu.

Pārsvārā visi darbi ir radīti mājās, jo Daniela ir komforta cilvēks. Ja ierastā komforta nav, nekas nesaņāks. "Pārka gan esmu pīles zīmējusi, bet reiz man zosis uzbruka, tāpēc vairs tur neeju," saka māksliniece.

Lai gan gleznot nepatīk, varbūt kādreiz mēģinātu uzburt ainavu? Šogad esot izveidota interaktīvā glezna. Tas veids patīcis, bet pašam ļoti daudz laika. Ar krāsām viss neitrs un haotisks. Vislabāk ar zīmuli, ko pēc darba var nolikt vietā, un viss. Vai tad ogle nesmērē? Smērē jau gan, bet tikai rokas. Varbūt strādātu ar eļļas krāsām, bet no darbošanās ar tām attur smaka, kas tik ātri neizgair.

Galvenais ir darīt

Danielas lielākais sapnis ir būt slavenai, mazākos mērogos — izdot grāmatu ar saviem zīmējumiem.

IZSTĀDES APMEKLĒTĀJI labprāt piedalījās mākslas nodarbībā.

Kādreiz bija sapnis ilustrēt bērnu grāmatas, tomēr stils, kādā pašlaik darbojas, bērniem nav īsti piemērots.

Kurā brīdī saprata, ka māksla ir pilnībā pārņemusi? "Beidzot mākslas skolu, sapratu, ka to vēlos turpināt. Aizkraukles Mākslas skolā skolotāja pateica: 40 procenti ir talants, 60 procenti — tavs ieguldījums darbā. Vienā brīdī sev iestādīju — man nav talanta zīmēt. Tad es sapratu, ka tas īstenībā nav galvenais. Galvenais ir darīt. Jo vairāk tu ieguldi, jo vairāk tu gūsti. Manuprāt, dažos darbos, kas te redzami, rezultāts ir tajā, ka darīju. Talantīgam cilvēkam, ja viņš neko nedaris, nebūs izaugsmes."

Sanākušajiem Daniela bija sarīkojusi mākslas spēli, un viņiem tā patika.

Lielāko iedvesmu saviem darbiem jaunā māksliniece rod Nīderlandē. Ja nav ko darīt vai jūtas mazliet noskumusi, ja vēlas kaut kur aiziet vai ko citu padarīt, vienmēr paņem savu skici bloku un top jauni zīmējumi.

Danielas Hmeļņickas darbi var patikt vai nepatikt, taču vienaldzīgu tie nespēj atstāt. Šajās dienās Daniela atgriezusies Nīderlandē, lai turpinātu studijas, bet viņas māksla Daudze-

LAI ĀRĪ DARBI MELNBALTI, tajos var iztēloties krāsas.

ses bibliotēkā paliks līdz 13. septembrim. Šī ir Danielas pirmā izstāde, bet noteikti ne pēdējā, un jācer, ka ilgi nebūs jāgaida, kad varēsīm apskatīt kārtējo veikumu un salīdzināt izaugsmi. ♦

Pasākumi “Helovīnus gaidot” un “Ģimenes dienas skrējiens” sadarbībā ar Aizkraukles Sporta centru un Dienas centru bērniem un ģimenēm “Daudzeva”

Izstāde “Vecāki vienlīdzīgas iespējas” Mazbānīša parkā (pie Daudzeses pagasta pakalpojumu centra ēkas).

